

Rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 24.01.1962, sp. zn. 6 Co 30/62, ECLI:CZ:KSUL:1962:6.CO.30.1962.1

Číslo: 55/1962

Právní věta: V rozhodčím řízení ve výrobních družstvech se projednávají spory mezi výrobními družstvy a jejich členy za trvání členství; platí tu směrnice ze dne 27. ledna 1961 pro rozhodování pracovních sporů ve výrobním družstevnictví, poř. č. 17 Věstníku ÚSVD č. 4/1961 a nikoliv vyhl. č. 184/1959 Ú. l. Nečlen družstva (zaměstnanec, učen) uplatňuje nároky z pracovního poměru zásadně u soudu; tam ovšem, kde byly ustaveny místní organizace ROH, resp. jejich místní výbory podle čl. 3 usnesení IV. všeodborového sjezdu (zák. č. 37/1959 Sb.) a kde bylo zavedeno rozhodčí řízení podle vyhl. č. 184/1959 Ú. l., musí soudnímu projednání sporu předcházet rozhodčí řízení podle vyhl. č. 184/1959 Ú. l.

Soud: Krajský soud v Ústí nad Labem

Datum rozhodnutí: 24.01.1962

Spisová značka: 6 Co 30/62

Číslo rozhodnutí: 55

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Člen družstva, Družstvo výrobní, Řízení před soudem, Řízení rozhodčí

Předpisy: 184/1959 Ú.l.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 55/1962 sb. rozh.

V rozhodčím řízení ve výrobních družstvech se projednávají spory mezi výrobními družstvy a jejich členy za trvání členství; platí tu směrnice ze dne 27. ledna 1961 pro rozhodování pracovních sporů ve výrobním družstevnictví, poř. č. 17 Věstníku ÚSVD č. 4/1961 a nikoliv vyhl. č. 184/1959 Ú. l.

Nečlen družstva (zaměstnanec, učen) uplatňuje nároky z pracovního poměru zásadně u soudu; tam ovšem, kde byly ustaveny místní organizace ROH, resp. jejich místní výbory podle čl. 3 usnesení IV. všeodborového sjezdu (zák. č. 37/1959 Sb.) a kde bylo zavedeno rozhodčí řízení podle vyhl. č. 184/1959 Ú. l., musí soudnímu projednání sporu předcházet rozhodčí řízení podle vyhl. č. 184/1959 Ú. l.

(Rozhodnutí krajského soudu v Ústí n. L. z 24. ledna 1962, 6 Co 30/62).

Žalobce, který pracoval v žalovaném výrobním družstvu jako vrátný, se domáhal žalobou podanou u okresního soudu v Liberci náhrady škody z pracovního úrazu.

Okresní soud v Liberci usnesením podle § 57 odst. 1 písm. b) o. s. ř. žalobu odmítl s odůvodněním, že věc nebyla projednána v rozhodčím řízení, ačkoliv u žalovaného družstva je rozhodčí řízení zavedeno. Žalobce namítl jednak, že rozhodčí řízení dosud u žalovaného družstva zavedeno nebylo, jednak že uplatnil nárok před soudem po zániku pracovního poměru, takže rozhodčí řízení nepřichází v úvahu.

Krajský soud v Ústí n. L. rozhodnutí okresního soudu v Liberci zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení a novému rozhodnutí.

Odůvodnění:

Zákon č. 46/1959 Sb. (§ § 405 a) - 405 b) o. s. ř.) daly podklad k zavedení rozhodčího řízení ve výrobních družstvech. S rozhodováním pracovních sporů orány družstva v prostředí, kde vznikly a kde lze nejlépe zjistit příčiny sporu a také nejlépe uplatnit výchovné poslání rozhodčího řízení, počítal již zákon č. 53/1954 Sb. o lidových družstvech a o družstevních organizacích (§ 10) a vzorový pracovní řád družstev; také vzorové stanovy výrobních družstev (z r. 1958) razily cestu k rozhodování pracovních sporů zvláštními komisemi přímo v družstvech. Na těchto podkladech, především pak opíraje se o ustanovení § 405 d) o. s. ř. vydal Ústřední svaz výrobních družstev usnesení svého představenstva dne 27. ledna 1961 směrnice pro rozhodování pracovních sporů ve výrobních družstvech, poř. č. 17 Věstníku ÚSVD č. 4/1961 (srov. i pokyn ÚSVD z 8. 2. 1960, Věstník roč. 1960, poř. č. 20).

I když vyhl. č. 184/1959 Ú. l. sloužila za základ pro směrnice ÚSVD - vzhledem k tomu, že obdobné výrobní a pracovní podmínky ve výrobních družstvech a podnicích státního průmyslu vedly k tomu, že pracovní proces ve výrobních družstvech spočívá na obdobných zásadách - neplatí pro rozhodování pracovních sporů ve výrobních družstvech vyhl. č. 184/1959 Ú. l., nýbrž shora cit. směrnice ÚSVD.

V rozhodčím řízení ve výrobních družstvech se projednávají spory mezi výrobními družstvy a jejich členy. Soudy projednávají tyto pracovní spory, jen bylo-li rozhodčí řízení bezvýsledné; dočasně projednávají i pracovní spory v družstvech, v nichž rozhodčí řízení nebylo ještě zavedeno. Podmínkou projednání sporu v rozhodčím řízení ovšem je, aby šlo o spor za trvání členství a současně ovšem také, aby šlo o spor za trvání členství a současně ovšem také, aby nešlo o věci vyňaté z rozhodčího řízení (spory z podnikových bytů, spory z nemocenského pojištění 1) a spory o zrušení členství nebo vyloučení z družstva 2)).

Naproti tomu spory mezi nečleny - zaměstnanci, resp. učni družstva se neprojednávají v rozhodčím řízení podle směrnic ÚSVD za dne 27. ledna 1961, popř. č. 17 Věstníku ÚSVD č. 4/1961. Nečlen družstva (zaměstnanec, učeň) uplatňuje nároky z pracovního poměru zásadně u soudu; tam ovšem, kde byly ustaveny místní organizace ROH, resp. jejich místní výbory podle čl. 3 usnesení IV. všeodborového sjezdu (zák. č. 37/1959 Sb.) a kde bylo zavedeno rozhodčí řízení podle vyhl. č. 184/1959 Ú. l., musí soudnímu projednání sporu předcházet rozhodčí řízení podle vyhl. č. 184/1959 Ú. l.

Podle čl. 3 usnesení IV. všeodborového sjezdu (zák. č. 37/1959 Sb.) působnost základních organizací ROH a závodních výborů mají totiž i místní organizace ROH a jejich místní výbory, jakož i jiné odborové orgány, pokud jsou jim postaveny na roveň stanovami ROH nebo usnesení ÚRO. Cit. vyhláška pak sama v § 1 uvádí, že rozhodčí řízení se zavádí postupně v závodech a na pracovištích, pro které se volí podle stanov ROH závodní nebo místní výbor základní organizace ROH. Rozhodčí řízení se zavádí také v místních organizacích ROH, resp. v jejich místních výborech. Bylo-li toto

rozhodčí již zavedeno, nemohou soudy zásadně rozhodovat spory, k jejichž projednání jsou výlučně příslušné ve smyslu ust. § 2 cit. vyhl. rozhodčí orgány. V těchto případech soud žalobu odmítne proto, že věc nebyla dříve projednána v rozhodčím řízení (§ 405 a), b) o. s. ř., § 2 odst. 2 vyhl. č. 184/1959 Ú. l.) a postoupí spisy příslušnému rozhodčímu orgánu.

V souzené věci soud prvního stupně ze shora uvedených zásad nevycházel. Pro posouzení otázky, zda je z uvažovaného hlediska dána soudní pravomoc, či zda soudnímu řízení mělo předcházet rozhodčí řízení, si neopatřil také dostatečný skutkový podklad.

Nezjistil zejména, jaká byla povaha žalobcova poměru k družstvu, zda totiž byl členem družstva, či zda šlo u něho o pracovní poměr zaměstnanecký. Patrně však byl zaměstnancem družstva, jak tomu nasvědčuje obsah založených dokladů a skutečnost, že žalobce vykonával práce, které nejsou základním předmětem podnikání družstva (podle § 12 stanov pro výrobní družstva lze přijímat nečleny družstva jen pro práce pomocné, jako jsou např. vrátní, uklízečky apod.). V takovém případě by se věc v rozhodčím řízení před rozhodčím orgánem družstva, tj. před komisí péče o pracující, neprojednávala a pokud by byla ustavena místní organizace ROH, resp. její místní výbor a pokud by zde bylo zavedeno rozhodčí řízení podle vyhl. č. 184/1959 Ú. l., projednávala by se věc v rozhodčím řízení před tímto odborovým orgánem; nebyly-li by tyto podmínky splněny, byla by dána pravomoc soudu.

Bude proto nutno přesně zjistit povahu žalobcova poměru k žalovanému družstvu a jednala-li by se o členství, musel by soud zjistit, zda k zániku členství žalobce došlo skutečně již 12. 12. 1961, ježto v tom případě by bylo rozhodčí řízení podle cit. směrnic ÚSVD vyloučeno. Jestliže by šlo o pracovní poměr zaměstnanecký, musel by soud zjistit, zda u příslušného odborového svazu je zavedeno rozhodčí řízení podle vyhlášky č. 184/1959 Ú. l.; současně by také musel zjistit zda, popřípadě kdy byl skončen zaměstnanecký poměr žalobce (srov. § 2 odst. 2 písm. c) vyhl. č. 184/1959 Ú. l.). Teprve po zjištění všech těchto skutečností bude možno správně rozhodnuto, mělo-li soudnímu řízení předcházet řízení jiné či nikoliv.

1) O dávkách rozhoduje komise péče o pracující, popřípadě družstevní svaz, o jiných věcech než dávkách rozhoduje ÚSVD, resp. soud (srov. § § 14, 15 vyhl. č. 274/1957 Ú. l.).

2) O nich rozhodují podle § 7 zák. č. 53/1954 Sb. ve znění předpisů tento zákon pozměňujících a doplňujících družstevní svazy (srov. i směrnice pléna NS Pls 2/60, uveř. pod č. 27/60 Sbírkou rozh. čs. soudů).